

Prima instanță: Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău
Judecător: I. Secrieru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: D. Manole, L. Popova, G. Dașchevici

Dosarul nr. 2rac-330/17

DECIZIE

01 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Iurie Bejenaru, Luiza Gafton
Mariana Pitic, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni
„Termoelectrica”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe
Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Direcției Educație, Tineret și Sport sectorul
Ciocana, privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, prin care a
fost casată parțial hotărârea Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 29 iunie
2016 în partea încasării dobânzii de întârziere,

c o n s t a t ă :

La data de 10 mai 2016 SA „Termoelectrica” a depus în Judecătoria Ciocana
mun. Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Direcția
Educație, Tineret și Sport sectorul Ciocana, ulterior concretizată, prin care a
solicitat instanței: încasarea datoriei pentru energia termică pentru perioada
01.10.2015-30.04.2016 în sumă de 8 523 703,79 lei, încasarea dobânzii de
întârziere pentru perioada 01.01.2016-08.06.2016 în sumă de 564 992,94 lei,
încasarea penalității pentru perioada 01.12.2015-30.04.2016 în mărime de 252
161,77 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii s-a indicat ca între părți a fost încheiat contractul nr. 355
din data de 01 aprilie 2009 privind livrarea energiei termice. Conform
prevederilor contractuale - pct.4.4., pârâtul era obligat să achite lunar plata pentru
energia termică consumată conform dispozițiilor de plată emise în acest sens.

Invocă reclamantul ca pârâtul nu și-a onorat obligațiile contractuale și nu a
achitat integral plata pentru serviciul consumat astfel, acumulând o datorie pentru
perioada 01 octombrie 2015 – 30 aprilie 2016 în sumă de 8 523 703,79 lei.

A mai indicat reclamantul că conform pct. 4.5 al contractului, în caz de neonorare a obligațiilor contractuale, pârâtul urmează să achite o penalitate, care pentru perioada 01 decembrie 2015 – 30 aprilie 2016 constituie 252 161,77 lei.

La fel, susține reclamantul că în conformitate cu prevederile art. 619 Cod civil pârâtul urmează să-i achite și dobânda de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015 – 08 iunie 2016 în sumă de 564 992,94 lei.

Susține că întru soluționarea pe cale amiabilă a litigiului creat, pârâtului i-a fost expediată somație nr.79/2076 din 11 aprilie 2016, lăsată de către ultimul fără examinare.

Prin hotărârea Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 29 iunie 2016 cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Termoelectrica” a fost admisă parțial. S-a încasat de la Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Ciocana în beneficiul SA „Termoelectrica” datoria pentru energia termică pentru perioada 01 octombrie 2015 – 30 aprilie 2016 în sumă de 8 523 703,79 lei, dobânda de întârziere în sumă de 564 992,94 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 50 000 lei, în total suma de 9 138 969,73 lei. În rest, pretențiile cu privire la încasarea penalității de întârziere în sumă de 251 161, 77 lei, au fost respinse (f.d. 90, f.d. 94-100).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, s-a respins apelul declarat de SA „Termoelectrica”; s-a admis apelul declarat de Direcția Educație Tineret și Sport sector Ciocana, s-a casat hotărârea Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 29 iunie 2016 în partea încasării a dobânzii de întârziere în sumă de 564 992,94 lei și în această parte s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Termoelectrica” împotriva Direcției Educație, Tineret și Sport sectorul Ciocana privind încasarea de la Direcția Educație, Tineret și Sport sector Ciocana în beneficiul SA „Termoelectrica” dobânzii de întârziere în mărime de 564 992,94 lei. În rest, hotărârea Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 29 iunie 2016 s-a menținut.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 25 iulie 2017 SA „Termoelectrica” a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017 și a Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 29 iunie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului recurentul a indicat că atât instanța de apel cât și instanța de fond, aplicând eronat normele de drept material cu privire la dobânda legală și clauza penală, incorect au respins pretențiile formulate de SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și penalității.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, *„recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale”*.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 23 martie 2017 (f.d. 167), cât și faptul că la materialele cauzei lipsesc careva probe privind recepționarea acestuia, recursul SA „Termoelectrica” se consideră declarat în termen.

La 29 septembrie 2017 intimatul Direcția Educație Tineret și Sport sector

Ciocana a prezentat referință pe marginea recursului, solicitând declararea acestuia inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 octombrie 2017 recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a fost declarat admisibil.

Examinând motivele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și referința prezentată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins din considerentele ce urmează:

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, *„judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi”*.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, *„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs”*.

Studiind cererea de recurs în raport cu actele judecătorești contestate, Colegiul reține că recurentul formulează critici doar în raport cu pretențiile privind încasarea dobânzii de întârziere și penalității. Prin urmare, instanța de recurs va examina legalitatea actelor judecătorești contestate doar în partea pretențiilor menționate.

Referitor la pretențiile formulate de SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea din contul Direcției Educație Tineret și Sport sector Ciocana a dobânzii de întârziere în sumă de 564 992,94 lei, Colegiul menționează următoarele:

Conform art. 619 alin. (1) și alin. (2) Cod Civil, *„Obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus”*.

Colegiul reține că dobânda de întârziere este plata pe care debitorul o datorează creditorului pentru folosirea surselor financiare a celui din urmă, ca urmare a întârzierii executării unei obligații pecuniare.

La caz, Colegiul reține că în temeiul contractului nr. 355 din 01 aprilie 2009, SA „Termocom” (succesor - SA „Termoelectrica”) s-a obligat să livreze energie termică, iar Direcția Educație Tineret și Sport sector Ciocana s-a obligat să achite prețul (conform tarifului) pentru energia termică consumată.

Din facturile anexate la materialele cauzei precum și din descifrările calculului dobânzilor de întârziere (f.d. 78), rezultă că Direcția Educație Tineret și Sport sector Ciocana pentru perioada 01 octombrie 2015 – 30 aprilie 2016, a acumulat o datorie în sumă de 8 523 703,79 lei față de SA „Termoelectrica”.

Conform art. 513 alin. (1) Cod Civil, *„Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației”*.

Conform art. 572 alin. (2) Cod Civil, „*Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit*”.

Având în vedere normele legale enunțate, Colegiul reține că buna-credință este regula care presupune că părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale, să manifeste o activitate onestă, loială și de totală încredere reciprocă pe întreaga perioadă de existență a obligației, inclusiv și la momentul executării.

Totodată, conform art. 603 alin. (1) Cod Civil, „*Debitorul poartă răspundere numai pentru dol (intenție) sau culpă (imprudență sau neglijență) dacă legea sau contractul nu prevede altfel sau dacă din conținutul sau natura raportului nu reiese altfel*”.

Colegiul reține că pentru a surveni răspunderea pentru neexecutare a obligațiilor de către debitor, este necesar ca neexecutarea să fie condiționată de existența dolului (acțiuni sau omisiuni intenționate ale debitorului îndreptate spre neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației sau crearea situației de imposibilitate a executării) sau culpei (situația când debitorul fie prevede posibilitatea producerii rezultatului dăunător, dar speră evitarea acestuia, fie nu prevede acest rezultat, deși este conștient de faptul că comportamentul lui poate provoca acest rezultat).

Din înscrisurile anexate la materialele dosarului (f.d. 53-54), rezultă că neexecutarea obligației de plată de către Direcția Educație Tineret și Sport sector Ciocana este condiționată de faptul că mijloacele financiare bugetare a municipiului Chișinău nu au fost transferate pe conturile Direcției Educație Tineret și Sport sector Ciocana, care este o instituție bugetară.

În asemenea circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel corect a constatat lipsa vinovăției (dolului sau culpei) în neexecutarea obligațiilor contractuale de către Direcția Educație Tineret și Sport sector Ciocana și corect a respins pretențiile formulate de SA „Termoelectrica” cu privire la încasare dobânzii de întârziere în mărime de 564 992,94 lei.

Referitor la pretențiile formulate de SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea penalității, Colegiul menționează următoarele:

Conform art. 624 alin. (1) Cod Civil, „*Clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun*”.

Studiind pct. 4.5 din contractul nr. 355 din 01 aprilie 2009, Colegiul constată că deși această pretinsă clauză penală respectă forma scrisă, părțile contractante nu au determinat modalitatea de evaluare anticipată a prejudiciului în modul prevăzut de art. 624 alin. (3) Cod Civil - mărime fixă/ cotă din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate. Prin urmare, având în vedere neajunsul respectiv, Colegiul ajunge la concluzia că clauza penală în temeiul căreia SA „Termoelectrica” pretinde încasarea sumei de 252 161,77 lei, este una nevalabilă. Referitor la acordul adițional la contractul de furnizare a energiei

termice nr. 355 din 01 aprilie 2009 prin care a fost modificat pct. 4.5 din contract, Colegiul menționează că sub aspectul regulilor de administrare a probelor, proba respectivă este una inadmisibilă, având în vedere că a fost prezentată abia la examinarea cauzei în ordine de apel. Mai mult decât atât, acesta este semnat doar de către SA „Termoelectrica”.

Prin urmare, pretențiile formulate de SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea penalității sunt neîntemeiate.

Având în vedere cele expuse mai sus, Colegiul ajunge la concluzia că recursul declarat de SA „Termoelectrica” este neîntemeiat și urmează a fi respins. Totodată, decizia Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017 fiind emisă cu aplicarea corectă a normelor de drept materiale și procedural, urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de SA „Termoelectrica”.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2017, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Direcției Educație, Tineret și Sport sectorul Ciocana, privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Luiza Gafton

Mariana Pitic

Ion Druță